

OPONENTSKÝ POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jan Šimek, Kriminalita na Říčansku ve 2. polovině 17. století

Svou záslužnou sondu do dějin mikroregionu uvádí autor detailním a metodologicky podloženým rozbohem stávající literatury, v jehož rámci se mj. přihlašuje k badatelskému uchopení tématu tak, jak ho svého času vymezil Jaroslav Pánek – sám autor významných prací z oboru dějin raně novověkého hrdelního soudnictví. Autorovi neunikla ani recentní diskuse mezi zastánci tzv. kulturněantropologického pojetí dějin kriminality (s klasifikací kriminality jakožto *odlišného chování*) a mezi přívrženci tradiční koncepce právních dějin s důrazem na zkoumání vývoje právních norem a jejich aplikace. Následuje podrobná klasifikace pramenů a geografická charakteristika zkoumané oblasti totožné s územím historických panství Uhříněves a Škvorec, spadajících pod soudní tribunál říčanský.

Výkladovou část diplomové práce zahajuje autor rámcovým přehledem vývoje právního systému ve stavovské době, postaveným na literatuře. V kapitole o historickém vývoji a demografické situaci obou panství pracuje především s edicemi obou základních pramenů, tj. berní ruly a soupisu poddaných podle víry. Navazující oddíl obsahuje vyčerpávající diplomatický rozbor autorových hlavních archivních pramenů, dvou manuálů říčanského soudu z let 1667-1680 (z nichž druhý dost možná sloužil současně jako městská kniha). Finální obsahová analýza je samozřejmě čtenářsky nejvděčnější součástí diplomové práce. Autor se nicméně nespokojil pouhým převyprávěním zajímavých a kuriozních kauz, ale provedl současně jejich poučenou analýzu. Strukturu kriminálních deliktů p. Šimek velmi pečlivě kategorizoval na základě normativních studií Jaroslava Pánka. Ve zdrženlivě stylizovaném závěru autor konstatuje analogie svých výzkumů s některými již publikovanými pracemi. Relativní mírnost trestů udělovaných soudem v Říčanech diplomant po mém soudu přesvědčivě vysvětluje ekonomickými poměry, konkrétně pomalým zotavováním se obou panství z následků válečného zpusťování. Sympatický je kandidátův střízlivý přístup k výpovědní hodnotě soudních zápisů pokud jde o fenomény typu dějin mentalit či každodennosti: zdráhá se sám vyvozovat z analyzovaných případů

dalekosáhlé závěry a odkazuje se, s ohledem na jejich vícevrstevnatý charakter, až k závěrům budoucího výzkumu.

Diplomovou práci doplňuje standardní poznámkový aparát a seznam literatury a vydaných i nevydaných pramenů. Přílohy zahrnují snímky archiválií a kartogramy; část kvantifikovaných údajů prezentuje autor ve formě tabulek a grafů.

Předloženou diplomovou práci hodnotím jako ukázkou solidně zvládnutého historického řemesla. Autor se očividně seznámil se závěry literatury, které následně samostatně a poučeně aplikoval na zkoumaný archivní materiál. Za pochvalnou zmínku stojí zralost interpretací i zdrženlivost závěrů a schopnost nahlížet studovanou problematiku v širších souvislostech, stejně jako erudovanost diplomatického rozboru rukopisných pramenů. Po formální stránce vyniká předložená práce pečlivostí, stylisticky je uměřená, byť místy trpí poněkud komplikovaným vyjadřováním a nadužíváním trpných tvarů. Jako příklad poněkud nešťastné formulace uvádím zmínku o *patologickém stavu populace* (s. 17: míněna je ovšem populace zdecimovaná po Třicetileté válce, nikoliv postižená chorobnými změnami). Z drobných překlepů poukazují na žertovný omyl s Pekařovou *Knihou o kosti* (s. 11, pozn. 30). Zavádějící je autorovo tvrzení, že v české historiografii neexistuje původní práce na téma sporu o čest (s. 60); k vyvrácení takového soudu postačí odkázat např. na klasický titul: V. J. Nováček, *Spor o nářek cti mezi Marií Valdštejnskou z Lobkovic a pražským arcibiskupem 1596-1600*, Praha 1905.

Uvedené nedostatky na žádný způsob nesnižují základní kvality práce, jimiž jsou: solidní a pečlivá archivní heuristika, zralé nakládání se sekundární literaturou a schopnost přesvědčivé a podložené interpretace. Diplomovou práci kolegy Jana Šimka pokládám za přesvědčivý doklad toho, že kandidát zvládl odborné dovednosti, požadované u absolventa studijního oboru. Doporučuji ji k obhajobě a navrhuji klasifikovat stupněm výborně.

V Praze, 12. 5. 2006

Doc. PhDr. Vít Vláš